

BESLUT

2020-11-30 Dnr: 20/03518

SAKEN

Röda husets hemlighet, SVT1, 2020-08-05, kl. 15.30, en amerikansk långfilm; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Sändningen frias. Den strider inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

SÄNDNINGEN

Filmen från år 1947 var svartvit och handlade om ett mystiskt rött hus i skogen som huvudkaraktären Pete var fast besluten att hålla dolt för omvärlden till vilket pris som helst. Trots hans varningar om skogen och huset bestämde sig hans tonåriga adoptivdotter Meg och hennes vän Nath för att försöka hitta huset.

Filmen innehöll mystik och vissa våldsscener. Under filmens gång blev huvudpersonen mer och mer sinnesförvirrad och hotfull mot sin omgivning. Genomgående spelades dramatisk musik i bakgrunden. Filmen innehöll bland annat scener med följande innehåll.

I en sekvens avslöjade Pete att han hade råkat kväva Megs biologiska mor till döds och att han därefter hade slagit moderns man till döds med en tjurpiska.

Pete och Meg befann sig i det röda huset och Pete pratade till Meg som om hon vore Megs mor den natten då modern dog. Pete sa att han var beredd att döda för att få ha kvar henne där. När Meg skrek efter hjälp la Pete handen över Megs mun och hon sjönk ned på golvet medvetslös. Därefter satte sig Pete i sin bil och körde den genom de stängda dörrarna till det intilliggande vattenfyllda ishuset. Bilen sjönk ned under vattenytan medan han själv satt kvar i bilen och stirrade framför sig med en likgiltig blick.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att en psykologisk thriller med 15-årsgräns sändes på eftermiddagen. Anmälaren anser att det var en kuslig stämning i filmen som slutade med att en av huvudpersonerna körde ned sin bil i ett vattendrag och tog sitt liv genom drunkning. Tv-publiken kunde se hur bilen gradvis fylldes med vatten.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att sändningen av filmen överensstämmer med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft och anför sammanfattningsvis följande.

Den aktuella sändningen var en 73 år gammal svartvit spelfilm med engelskt tal och svensk textning. Innehållet var riktat till en vuxen publik men det bedömdes att den kunde sändas på matinétid då det våld eller möjligt skrämmande innehåll som förekom uppfattades vara i enlighet med granskningsnämndens praxis.

Redaktionens bedömning var även att innehållet i den mer än 70 år gamla filmen inte var skrämmande för yngre barn på ett sådant sätt som avses i bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

SVT har förståelse för att de dramatiska scenerna och den historia som berättas kan uppfattas kuslig för den som förstår engelska eller kan läsa den svenska textremsan, alltså en äldre målgrupp än de yngre barn som avses i bestämmelsen.

Den dramatiska musiken kan möjligen uppfattas som skrämmande av en vuxen publik som har de nödvändiga referensramarna, bland annat kring det elektroniska instrumentet theremin som traditionellt använts i spännings-, mysterie- och skräckfilm för att skapa en mystisk stämning. SVT håller det för rimligt att yngre barn inte har de referensramarna år 2020.

Filmen var producerad enligt dåtida amerikansk produktionskod, med återhållsamt skildrat våld. Det förekommer inga scener där karaktärerna är uppenbart lidande eller i smärta. Våldet som skildras i bild handlar mestadels om örfilar och enstaka knytnävsslag. Då en person i filmen blev beskjuten framgår det att hon inte träffas och att avsikten var att skrämma personen. Vad gäller den scen där huvudkaraktären Pete med likgiltig blick sitter i en bil som sjunker under vattnet så klipps närbilden bort innan vattnet når hans ansikte. Det finns inte heller här en sådan realism som gör att ett yngre barn kan relatera till vad som händer som skrämmande.

Det förekom inte yngre barn som ett yngre barn i publiken kunde känna identifikation med i filmen.

Vad anmälaren skriver om 15-årsgräns så avsågs detta vid biografvisning i Sverige år 1947.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet).

Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som innehåller våld eller är skrämmande för barn. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på återhållsamhet i fråga om sådant innehåll som sänds på tider då barn kan antas ta del av programmen. Nämnden tillämpar en strängare bedömning för program eller inslag som sänts före kl. 21.00 än för senare sändningar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar inledningsvis att den aktuella filmen sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas ifråga om bland annat våldsskildringar. Nämnden anser att filmen visserligen innehöll en mystisk stämning och dramatisk musik men att det våld som förekom i vissa scener inte var av så allvarlig karaktär. Vid en sammantagen bedömning anser nämnden att sändningen av filmen inte strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Johannes Wik

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.